

Wyborcy niezdecydowani

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W lipcowym badaniu¹ postanowiliśmy ponownie przyjrzeć się wyborcom niezdecydowanym, którzy mogą odegrać istotną rolę w zbliżających się wyborach parlamentarnych. Zamiar wzięcia udziału w głosowaniu deklaruje zdecydowana większość Polaków (79%), ale prawie co piąty z nich (18%) nie wie jeszcze, na jaką partię oddałby swój głos². Odsetek ten jest na tyle znaczący, że w istocie czyni z niezdecydowanych „trzecią siłę” polskiej polityki, ustępującą swoją liczebnością jedynie sympatykom dwóch liderów przedwyborczych sondaży – koalicji rządzącej zorganizowanej wokół Prawa i Sprawiedliwości (29%) oraz opozycyjnej Koalicji Obywatelskiej (28%). Fakt, że poparcie dla obu wiodących koalicji jest obecnie tak zbliżone, nadaje tej grupie tym większą wagę, jako że mogłaby ona potencjalnie przechylić szalę wyborczego zwycięstwa.

KIM SĄ NIEZDECYDOWANI WYBORCY?

Co wiemy o grupie wyborców niezdecydowanych? Z naszych badań wynika, że są to w większości kobiety (62% wobec 38% mężczyzn), a także osoby przeciętnie młodsze niż badani zdecydowani – 61% z nich ma poniżej 45 roku życia, wobec 37% w tym przedziale wiekowym w grupie o sprecyzowanych preferencjach. Aż połowa wyborców niezdecydowanych mieszka na wsi (51%). Podobny odsetek ocenia też własne warunki materialne jako dobre (52%), a niemal cała reszta opisuje je jako średnie (46%). Więcej niż co trzeci z nich nie potrafi określić swoich poglądów politycznych na osi lewica–prawica (35%) lub ma przekonania centrowe (34%). Co piąty badany zaliczający się do tej grupy deklaruje poglądy prawicowe (20%), a mniej więcej co ósmy (12%) – lewicowe (zob. rysunek 1).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (399) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

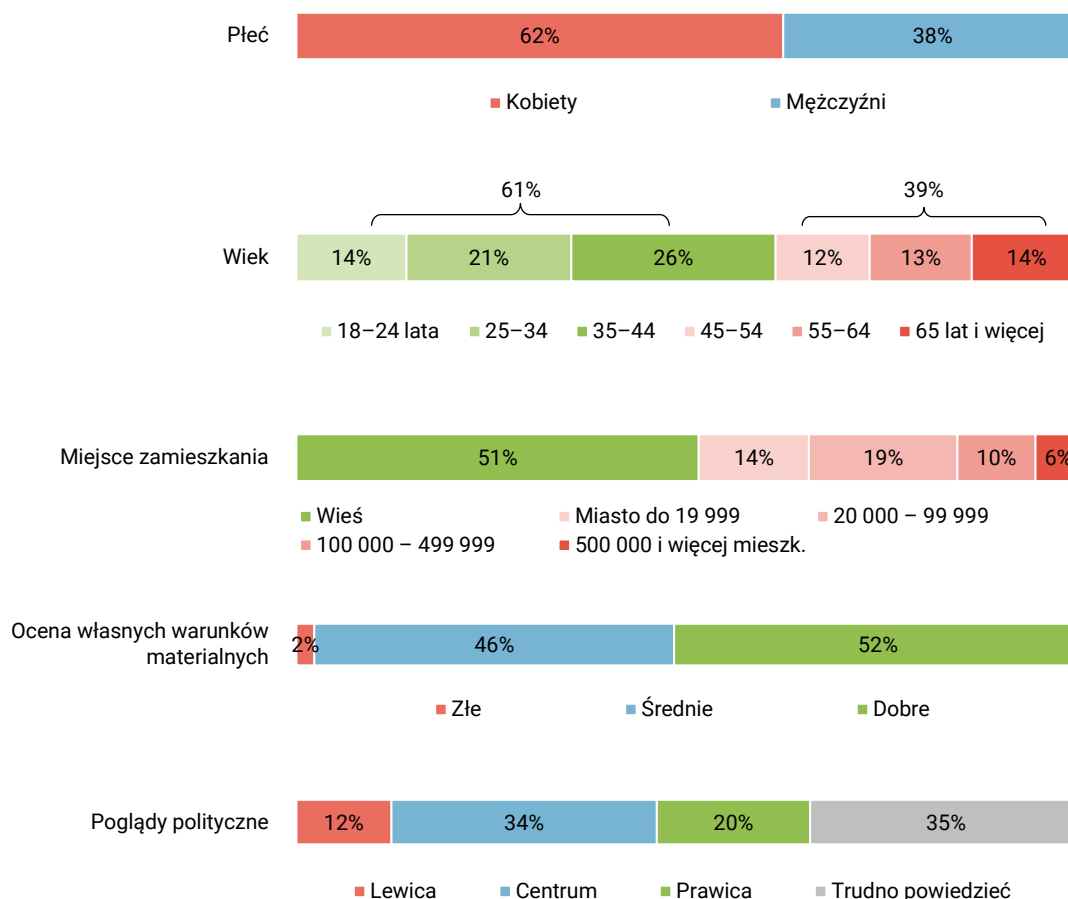
- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 lipca 2023 roku na próbie liczącej 1004 osoby (w tym: 63,2% metodą CAPI, 21,6% – CATI i 15,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w lipcu”, lipiec 2023 (oprac. B. Roguska).

RYS. 1. Charakterystyki socjodemograficzne grupy wyborców o niesprecyzowanych preferencjach partyjnych

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Wychodząc poza podstawowe charakterystyki socjodemograficzne, możemy stwierdzić, że ponad połowa wyborców niezdecydowanych deklaruje nikłe albo żadne zainteresowanie polityką (57% wobec 20% w grupie wyborców o sprecyzowanych preferencjach partyjnych), a zaledwie 4% określa je jako duże (wobec 30% wśród wyborców zdecydowanych).

TABELA 1

Badani deklarujący udział w wyborach do Sejmu:	Zainteresowanie polityką		
	Duże	Średnie	Nikłe i żadne
	w procentach		
mający sprecyzowane preferencje wyborcze	30	50	20
niezdecydowani	4	39	57

Aż dwie trzecie wyborców niezdecydowanych deklaruje też, że nie sympatyzuje ani z rządzącymi, ani z opozycją (67% wobec 32% w grupie wyborców o sprecyzowanych preferencjach partyjnych). Wśród pozostałych zaznacza się niewielka przewaga zwolenników opozycji (13%) nad zwolennikami obozu rządzącego (9%).

TABELA 2

Badani deklarujący udział w wyborach do Sejmu:	Mówi się, że w polskim społeczeństwie istnieje wyraźny podział na tych, którzy sprzyjają obozowi rządzącemu, i tych, którzy sympatyzują z opozycją. Czy Pan(i) zaliczył(a)by siebie raczej do sympatyków:			
	obozu rządzącego	opozycji	Nie sympatyzuję ani z rządzącymi, ani z opozycją	Trudno powiedzieć
	w procentach			
mający sprecyzowane preferencje wyborcze	32	34	32	2
niezdecydowani	9	13	67	11

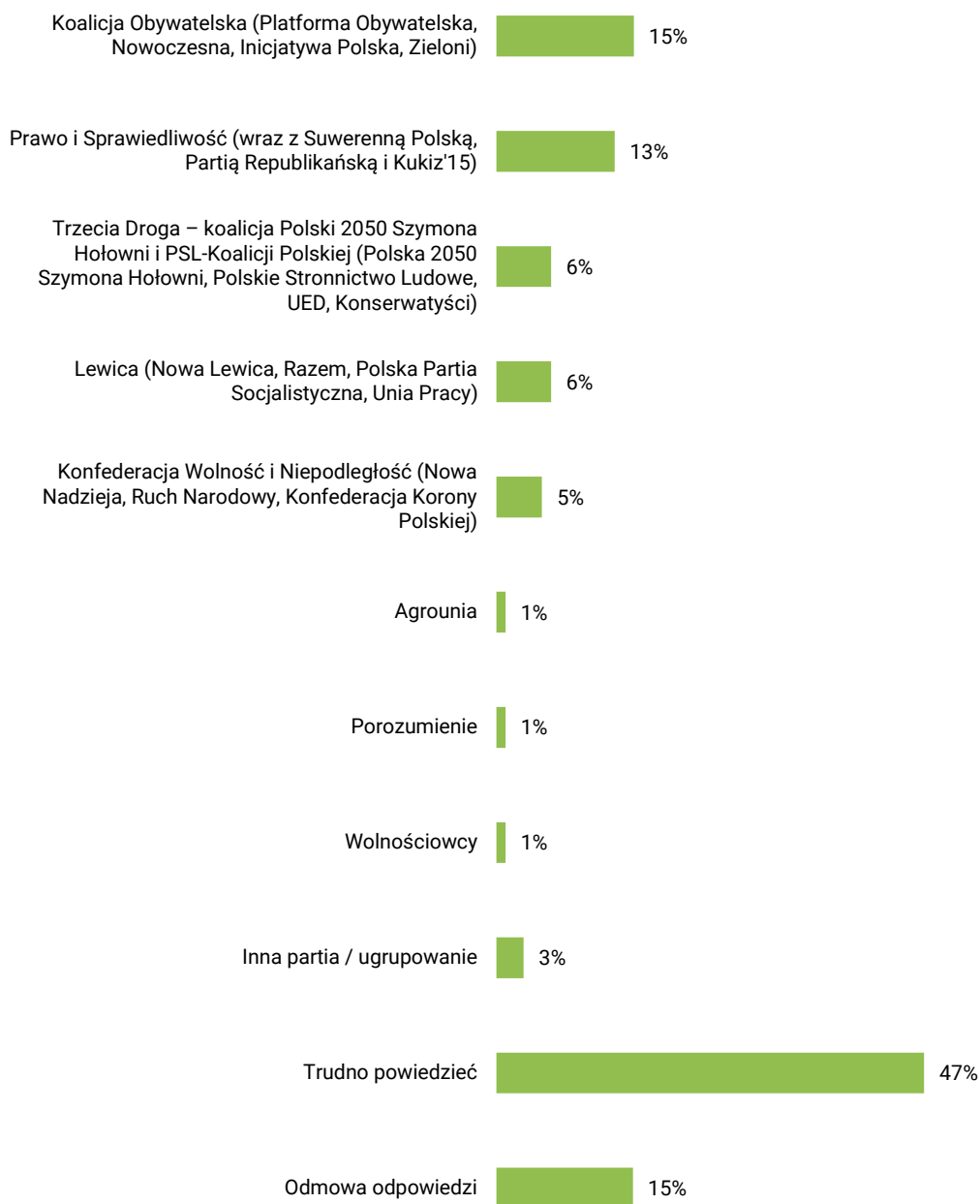
NA KOGO MOGLIBY ZAGŁOSOWAĆ NIEZDECYDOWANI WYBORCY?

Aby spróbować przewidzieć, na którą stronę mogą ostatecznie przechylić się sympatie niezdecydowanych wyborców, zapytaliśmy ich, które ugrupowanie braliby pod uwagę, gdyby wybory do Sejmu odbywały się już teraz. Jak można było się spodziewać, mniej więcej połowa z nich (47%) wybrała odpowiedź „Trudno powiedzieć”, a kolejne 15% nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Natomiast wśród pozostałych rozkład preferencji okazał się zbliżony do tego, jaki obserwujemy u badanych o sprecyzowanych preferencjach. Liderzy pozostają ci sami, choć warto zauważyć, że – inaczej niż w przypadku wyborców zdecydowanych – odsetek potencjalnych wyborców Koalicji Obywatelskiej (15%) nieco przeważa tutaj nad odsetkiem potencjalnych wyborców koalicji rządzącej (13%). Pozostałe ugrupowania i koalicje uzyskiwały jeszcze niższe wyniki: Trzecia Droga – 6%, Lewica – 6%, Konfederacja Wolność i Niepodległość – 5%, Agrounia – 1%, Porozumienie – 1% i Wolnościowcy – 1%. Wyniki te nie różnią się znacząco od tych sprzed dwóch miesięcy, kiedy po raz ostatni stawialiśmy to pytanie wyborcom niezdecydowanym³.

³ Zob. komunikat CBOS „Pewność głosowania elektoratów partyjnych oraz preferencje wyborców niezdecydowanych”, czerwiec 2023 (oprac. A. Cybulska, K. Pankowski).

RYS. 2. Które ugrupowanie/ugrupowania brał(a)by Pan(i) pod uwagę, gdyby wybory do Sejmu odbywały się już teraz?*

ODPOWIEDZI OSÓB WYBIERAJĄCYCH SIĘ NA WYBORY, NIEMAJĄCYCH JEDNAK SPRECYZOWANYCH PREFERENCJI (N=168)

* Odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wskazać nie więcej niż dwa ugrupowania

Wśród wyborców niezdecydowanych przeważają kobiety, a także badani względnie młodzi, poniżej 45 roku życia. Połowa z nich mieszka na wsi, a prawie wszyscy oceniają swoje warunki materialne jako dobre bądź średnie. Więcej niż co trzeci nie potrafi określić swoich poglądów na osi lewica-
-prawica, a zbliżony odsetek wyznaje poglądy centrowe. Ponad połowa wyborców niemających sprecyzowanych preferencji deklaruje nikłe bądź żadne zainteresowanie życiem politycznym w Polsce, a aż dwie trzecie nie sympatyzuje ani z obozem rządzącym, ani z opozycją. Największe i dość wyrównane szanse na powiększenie swojego elektoratu o wyborców niezdecydowanych mają dwaj liderzy przedwyborczych sondaży – Koalicja Obywatelska oraz koalicja rządząca.

Opracował

Jonathan Scovil